

Títol del projecte

Teatralitzar històries no sexistes

Recursos expressius per a educar en
perspectiva de gènere

Fotos des del projecte de gènere, dansa - teatre social
Dones que habiten cossos (2011-actualitat) dirigit per Antonella DAscenzi
amb dones del barri Barceloneta

Persona/s que presenten el projecte

www.antonelladascenzi.com

Antonella D'Ascenzi
creadora, performer,
docent de dansa i gènere, autora
www.antonelladascenzi.com
tlfno. 622 887 775 -
info@antonelladascenzi.com

Justificació de l'interès del projecte

El curs vol proporcionar eines d'arts escèniques per a educar la infància i l'adolescència en perspectiva de gènere, utilitzant el teatre, l'expressió corporal i l'escriptura. El punt de partida serà analitzar històries modernes i contes tradicionals, individuats sigui els elements de la cultura masculista encara vigents en la nostra societat, sigui l'estructura sexista que pot articular l'argument.

Aquest taller vol utilitzar els recursos expressius del teatre, del moviment i de l'escriptura per a investigar el tema de la construcció de gènere en la cultura del passat i del present, individuats arrels històriques, socials i culturals que han alimentat la cultura patriarcal i la desigualtat entre home i dona. Parlar del masculí i el femení des d'una perspectiva de gènere implica realitzar una primera afirmació: les cultures construeixen les maneres de "ser dona" i de "ser home". En dir de Simone De Beauvoir "la dona no neix, es fa". Podríem estendre la mateixa idea cap a la construcció de l'home: no neix sinó que es fa.

El compromís del curs serà construir un aprenentatge actiu i no formal que pugui revelar el sexisme i el masclisme ocults en la producció oral i escrita, passada i present: els/as participants aprendran a reconèixer entre una cultura de la desigualtat i, per mitjà del teatre i de l'escriptura, podran crear, inventar i transformar patrons patriarcals, perquè l'objectiu últim d'aquest curs serà difondre una cultura d'igual oportunitats i diàleg.

Durant les sessions, es convidaran els/as participants a triar un conte clàssic, un argument dramàtic o cinematogràfic i analitzar les seves característiques de gènere - paper de les dones, desenvolupament de l'acció/sentiments expressats, ús de l'espai (privat i públic) i del temps - per a trobar la presència o absència d'estereotips/conflictes de gènere. Després cada grup de treball podrà reescriure la història triada amb una perspectiva de gènere i utilitzar recursos de teatre i moviment: per això, es plantejaran alguns aspectes bàsics per a poder comptar bé una història i obrir una finestra al sorprenent paisatge de la narració i de la posada en escena. Durant el taller es convidaran els/les participants a jugar amb el teatre, transformant i canviant els papers de gènere, els símbols de la construcció de masculí i femení així com els elements d'opressió, passats i presents.

Objectius

- Sensibilitzar a formadors/as, educadors/as, professionals de les arts escèniques sobre la visió sexista que els contes, les històries modernes i dramàtiques poden divulgar a nivell conscient o inconscient

- Conèixer i aprofundir en primera persona, a través de les tècniques del teatre, de l'expressió corporal i de l'escriptura, el problema dels conflictes de gènere en la societat actual.
- Proporcionar recursos expressius per a transformar amb perspectiva de gènere els contes, les històries que formen part de la nostra cultura
- Aprendre a reconèixer estereotips i prejudicis que ens envolten i construir una nova feminitat i masculinitat, amb comprensió i respecte
- Crear un espai d'intercanvi i diàleg sobre les problemàtiques de gènere.
- Crear un context formatiu on compartir els temes i reflexionar respecte a les possibles solucions.
- Afirmar principis ètics com la tolerància i el diàleg, per una experiència d'educació no formal.
- Experimentar noves formes expressives de teatre, moviment i educació per a afrontar els conflictes de gènere.

Continguts

PREGUNTES	CONTINGUTS GÈNERE	CONTINGUTS EXPRESSIUS
Què és un prejudici de gènere? Com es propaga un estereotip de gènere?	Observació dels estereotips i les estructures sexistes que cada persona coneix	LA RECUPERACIÓ DEL PROPI COS La cerca de la presència física i mental i una veritat del sentir, de l'actuar. La relació amb l'espai, amb la paraula i amb el propi cos. El teatre i el moviment en l'espai per a expressar la pròpia identitat sense prejudicis
Reconec els estereotips i les creences patriarcales dins de mi i en el context on viu?	De-construcció i anàlisi crítica d'estereotips i creences, com a part del nostre imaginari a nivell individual i social i comunicatiu	La cerca dels estereotips de gènere: afrontar-los i alliberar-los
Quina imatge existeix dels papers de gènere en els contes tradicionals? En la dramaturgia? En les pel·lícules?	Anàlisi crítica dels contes tradicionals i dels mitjans de massa per a reconèixer masclisme i sexisme	Cerca d'imatges de dona/home en els contes i en els mitjans de massa
On i com comença la discriminació de gènere en les històries? Com es manifesta?	Cerca i afirmació de la igualtat de gènere Reescriptura de les històries respectant la igualtat de gènere	Reconèixer la masculinitat i feminitat. Acció masculina, acció femenina Crear alternatives als estereotips de gènere

<p>En la vida quotidiana no afirmar els drets, no trencar amb el masclisme/sexisme és el principi de l'acceptació de la violència de gènere?</p>	<p>Percepció del propi ser en relació a la igualtat de gènere.</p>	<p>Qui sóc jo, quina és la meva cultura de gènere, la meva sexualitat Com puc donar suport i difondre una educació en perspectiva de gènere.</p>
<p>Com es poden educar la infància i l'adolescència en perspectiva de gènere?</p>	<p>Reconèixer, analitzar, evitar i rebutjar els estereotips de gènere.</p>	<p>Reconèixer a l'altre/l'altra i acceptar les diferències. Re-inventar una cultura sense violència i que es basi en el respecte Crear nous models de gènere: nova feminitat/nova masculinitat</p>

Metodologia

Cada classe es dividirà en dues parts: en la primera es desenvoluparà un recorregut de teatre, moviment i reflexió sobre els temes proposats i en la segona es dedicarà mitja hora a la transcripció dels exercicis i a la comprensió del mètode perquè el recorregut sigui clar i pugui repetir-se.

Es tractarà de crear un context educatiu obert al diàleg, en compartir i a la reflexió, personal i humana, dels temes del curs de formació. Per mitjà de tècniques de teatre, moviment i escriptura, cada participant tindrà la possibilitat de reflexionar sobre els conflictes i la desigualtat de gènere

Teatre, moviment i escriptura per a una educació no formal en perspectiva de gènere

La metodologia proposada vol crear un context d'obertura i comparació per mitjà de l'ús de la paraula, del cos i de l'escriptura. Aquest mètode de treball vol explorar les potencialitats amagades o oblidades que cada persona té; per mitjà del joc i la imaginació volem reactivar els sentits i la sensació, la predisposició per a acollir a l'altre/l'altra i no rebutjar-lo/a.

L'objectiu d'aquest taller serà sensibilitzar sobre temàtiques de gènere a partir dels recursos expressius del teatre i del moviment com a eina per a crear i aprofundir una consciència de gènere i la construcció del femení/masculí, així com per a individuar patrons de la cultura patriarcal en la producció oral, visual i escrita, com les idees tradicionals de família i relació de parella així com els clàssics papers de mare, dona i filla.

El treball que plantegem pretén primer generar i o recuperar la consciència, més o menys dormida, del cos i de la paraula que s'impregna de la nostra cultura i la nostra sexualitat.

D'aquesta forma, la vivència de cada participant serà el punt de partida per a fer emergir les nostres idees, la qual cosa pensem i sentim respecte al gènere. Així, el cos en escena serà l'instrument per a revelar els límits en els quals ens situa la cultura patriarcal, per a reinventar una cultura sense violència, estimulando la pròpia creativitat per a transformar els models socials tradicionals, i afrontar, des de nous llocs, les relacions i els conflictes de gènere.

L'aposta metodològica pels recursos expressius del teatre i del moviment neix de la convicció de plantejar la sensibilització feia els conflictes de gènere des d'un abordatge integral que plantegi una aproximació no només cognitiva sinó també corporal i emocional.

Destinatari/as

Aquest curs està dissenyat per a ser abordat amb diversos col·lectius: amb professionals de la intervenció social en general i/o de la intervenció amb dones i/o conflictes de gènere en particular, amb educadors que vulguin acostar-se a una perspectiva de gènere en l'educació, amb persones interessades al tema i amb professionals de les arts escèniques que vulguin investigar els estereotips presents en la producció teatral i dramaturgica, present i passada.

Breu desenvolupament de les sessions

Cada sessió tindrà una part d'escalfament per mitjà de jocs teatrals i d'expressió corporal. En clau principalment lúdica s'enfrontaran les tres àrees específiques de treball: anàlisi de gènere dels contes (tradicionals i contemporanis), reescriptura, improvisació, posada en escena, anàlisi posterior .

PART INTRODUCTÒRIA

Temps d'escalfament de grup i individual: el participant podrà adquirir materials de treball físic i vocal de diferents tècniques de preparació.

Estudi d'eines bàsiques, com a confiança i escolta, i jocs d'improvisació

Introduir al participant a l'exploració i al perfeccionament dels recursos expressius del teatre i del moviment

La importància de l'escolta del propi cos: els ritmes fonamentals: la música del cos, respiració, ritme cardíac, la importància de l'escolta del propi cos.

L'escolta de l'altre/ de l'altra, de l'espai, del temps

Com a treball en parella, trio, grup: crear relacions basades en l'honestedat de l'aquí i d'ara.

Construir la comoditat del joc, gaudir de la imaginació

ESCRITURA

- Tècniques d'escriptura creativa

Dinàmica d'escriptura automàtica combinades amb el moviment i la improvisació

Escriptura en grup d'una història amb perspectiva de gènere a partir d'una història coneguda

CONSTRUCCION DEL PERSONATGE

Comprendre l'acció per a representar un personatge, la seva construcció respecte a l'estil i al ritme del muntatge, de manera que aquest superi la seva artificialitat fins a convertir-se en una segona naturalesa.

Construcció d'una escena individual a partir del material improvisat

POSADA EN ESCENA

Espai d'exploració del material creat en relació a temps i espai.
Exploració de diferents tècniques de muntatge
Posada en escena i mostra del material elaborat

COMENTARIS

Cada sessió acabarà amb l'anàlisi de grup del material presentat, de les eleccions escèniques i de les estratègies elaborada per a reinventar les històries amb enfocament de gènere.

Mecanismes d'avaluació

NIVELL D'AVALUACIÓ	QUÈ S'AVALUA?	COM S'OBTÉ LA INFORMACIÓ?
<p>1 Reacció o satisfacció d'els/les participants.</p> <p>Es valorarà parcialment el disseny i particularment el procés i els recursos utilitzats, des de la perspectiva del participant.</p>	<p>L'objectiu serà indagar com reaccionaran els/as participants enfront de la formació: com valoraran la pertinència dels continguts, l'acompliment de la docent, l'organització, la metodologia, el compliment dels objectius i altres aspectes generals de la intervenció formativa.</p>	<p>S'utilitzaran espais de diàleg de grup al final de cada sessió mitjançant entrevistes no estructurades.</p>
<p>2 Aprenentatge</p> <p>Es valoraran els primers resultats de la formació que constitueixen per si mateixos l'objectiu principal de les activitats formatives.</p>	<p>Buscarà conèixer l'eficàcia de l'acció formativa a l'hora de desenvolupar les competències d'els/les participants. Responen a aquest nivell les mostres obertes que es plantejaran al final de cada sessió i que mesuraran l'adquisició de la perspectiva de gènere.</p>	<p>L'avaluació d'aquest nivell es realitzarà mitjançant instruments d'avaluació de l'aprenentatge, per exemple: mostra a final de la sessió, anàlisi de grup dels continguts mostrats, observació dels gestos, textos i personatges elaborats en clau de gènere.</p>
<p>3 Transferència o aplicació</p> <p>Suposa avançar un pas més en el coneixement dels efectes de la formació; a més dels canvis en les competències de les persones, es busca valorar fins a quin punt aquesta formació en perspectiva de gènere està sent aplicada en els entorns de treball, socials i personals.</p>	<p>Encara que la formació s'hagi desenvolupat correctament pot passar que els aprenentatges no es posin en pràctica per diferents raons. L'avaluació identificarà els factors que incideixen en la transferència. Constitueix un pas més en la comprovació dels canvis que genera la formació.</p>	<p>Es realitzaran consultes a els/les participants sobre els ajustos laborals, socials i personals per a individuar actituds sexistes i masclistes acceptades i elaborar junts/as estratègies de canvi</p>

BREU CURRICULUM VITAE

Antonella D'Ascenzi és docent de dansa-teatre, intèrpret i creadora. En els últims deu anys ha investigat i aprofundit des de les seves diverses facetes professionals en la situació de les dones, els conflictes i la violència de gènere, fins a crear i produir l'obra teatral "Ànimes -

Alina i Masina han desaparegut", amb la qual va guanyar diversos premis teatrals a Itàlia, el seu país natal, va ser convidada en la "Trobada de Dones en el Teatre" a Sevilla i en el Festival "Dones Dramaturgues" de Madrid. Ha rebut una beca de dramaturgia pel teatre Quarta Paret amb un projecte sobre la violència de gènere i ha dirigit un taller de teatre - dansa amb dones maltractades en el CARRMM Centre tutelat de Recuperació i Reinserció de la Comunitat de Madrid.

Actualment dirigeix el curs "Dones que habiten cossos", que va començar al setembre de 2011, en el C. c. Barceloneta. Ha creat el solo de dansa EMERGENCYEXIT que reflexiona el cos femení entre papers i rols tradicionals i que va estrenar en 2016 en el Teatre Victòria Eugènia de Sant Sebastià. Col·labora amb la revista ART SOCIAL amb articles sobre dansa i gènere i està escrivint un llibre que es dirà DONES QUE HABITEN COSSOS amb la mateixa editorial, relatant els projectes amb dones i dansa que ha ideat i coordinat des del 2009.

PROJECTES, CURSOS, TALLERS des del 2008

-Centre Cívic Barceloneta, curs anual permanent de dansa i gènere amb dones de totes les edats des del 2011, Barcelona

- "Llegir el món en clau de..." conferència-espectacle sobre dansa i gènere, Universitat Santiago de Compostel·la 26 d'octubre 2016

- PIADs de l'Ajuntament de Barcelona, professora de dansa-teatre i gènere, des del 2013, Barcelona

-Fòrum contra els violències de gènere, dansa-teatre i gènere amb adolescents i dones, des del 2013

- IGUALS I DIFERENTS-*PROGRESS S.L. professora de dansa-teatre i prevenció violència de gènere amb adolescents, Institut Papasseit, Barcelona 2013
- CARRMM-Centre d'atenció i recuperació dones maltractades, professora de teatrodanza amb les dones, recupero post-traumàtic. 2010
- UNIVERSITAT COMPLUTENSE, MIRA'M BÉ, SUBVENCIO UE. Madrid. Professora de teatre-dansa per a joves. 2008